

Četru fāžu modeļa pielietošana organizāciju biznesa stratēģijas pilnveidošanā

Henrijs Kaļķis, Irina Rezepina, Valdis Kaļķis¹

*Rīgas Stradiņa universitāte, Eiropas studiju fakultāte,
Reģionālās ekonomikas un biznesa katedra, Latvija*

¹ Latvijas Universitāte, Ergonomisko pētījumu centrs

Ievads. Strauja tehnoloģiju attīstība, organizāciju daudzveidība, intelektuālā darba īpatsvara palielināšanās, korporatīvās kultūras pārmaiņas, aizvien pieaugošās ārējā klienta vajadzības u. tml. veicinājušas pārmaiņas mūsdienu organizāciju biznesa stratēģijā. Tāpēc uzņēmējdarbībā nepieciešams meklēt jaunus veidus un metodes, kas palielinātu darba ražīgumu un pilnveidotu organizāciju biznesa stratēģiju. Starptautiskās kvalitātes asociācijas pārstāvis profesors *T. W. Hardjono* piedāvā četru fāžu modeli, kas nosaka secīgas rīcības organizācijas biznesa stratēģijas pilnveidošanā [*Hardjono T. W.*, 1995].

Darba mērķis, materiāls un metodes. Analizēt četru fāžu modeļa izmantošanas teorētiskos aspektus organizāciju biznesa stratēģijas pilnveidošanā.

Pētījumā izmantotas šādas metodes: loģiski konstruktīvā metode, monogrāfiskā pētījumu metode, grafiskā analīze, salīdzināšanas metode.

Rezultāti. Četru fāžu modeļa teorētiskie aspekti palīdz izprast organizācijas pamatfunkcijas, atklāt to stiprās un vājās puses, kā arī nodrošināt ilgtspējīgu organizācijas veiktspēju [*Beck D., Cowan C.*, 1996]. Modelis ir vērsts uz stratēģiskās vadīšanas funkcijām un pārmaiņu vadību, kas kopā veido matricu ar četrām iespējamām kombinācijām [*Marrewijk M., Hardjono T. W.*, 2003]. Modelī ietvertas vairākas vadības kompetences, lai pilnveidotu organizācijas biznesa stratēģiju. Uzņēmuma materiālie resursi modelī pieder pie uzņēmuma materiālās kompetences. Savukārt iespēja iekļūt un darboties tirgū, kā arī prasme veikt finanšu darījumus pieder pie uzņēmuma komerciālās kompetences. Socializācijas kompetence atspoguļo spēju būt vadītājam, motivēt un iedvesmot uzņēmuma darbiniekus, kā arī pieņemt nosacījumus, pēc kuriem veikt savu darbu. Četru fāžu modelis ietver arī intelektuālo kompetenci, lai uzņēmums spētu mācīties un attīstīties.

Literatūras analīze uzrāda, ka biežāk organizāciju biznesa stratēģijas ir vērstas uz izmaksu samazināšanu vai efektivitātes palielināšanu [*Stacey R.*, 2007]. Savukārt četru fāžu modelis ir orientēts sasniegt četrus stratēģiskos virzienus [*Marrewijk M.*, 2010], kas vienlaicīgi vērsti uz organizācijas lietderīgumu, efektivitāti, radošumu un elastīgu pieeju.

Secinājumi. Četru fāžu modeļa izmantošana organizācijās ir lietderīga organizāciju vadītājiem un biznesa konsultantiem, lai laikus atklātu uzņēmuma darbības vājās puses un pilnveidotu biznesa stratēģiju.